

«HET BRUIJSEL»

VOGELWACHT

UDEN E.O.

Wat doet Vogelwacht Uden?

* **Vogelwacht Uden e.o. (en omgeving) is een vereniging die zich actief inzet voor alle in de vrije natuur levende vogels. Zij doet dit door middel van gezamenlijke activiteiten, zoals:**

- Publiekswandelingen in het Udense Maashorstgebied.
- Excursies naar waardevolle natuurgebieden, zowel binnen Nederland als daarbuiten.
- Film- en dia-avonden in het eigen clubgebouw, de Groenhoeve.
- Vogelcursussen voor leden en niet-leden.
- Lezingen voor scholen en verenigingen etc.
- Voorlichting op tentoonstellingen.
- Publicaties in diverse media en tijdschriften.

* **Naast de hierboven genoemde educatieve middelen verleent Vogelwacht Uden ook daadwerkelijk hulp aan de vogels door:**

- Plaatsen en onderhouden van nestkasten (zang-, stootvogels en uilen).
- Herstel en beheer van natuurgebieden in de omgeving (V.L.U.).
- Beheer en onderhoud van de oeverwaluwenwand op Hemelrijk.
- Plaatsen van nestbeschermers voor weidevogels.
- Wintervoeding (in geval van strenge en langdurige vorst).

* **Andere activiteiten zijn:**

- Het inventariseren van diverse (broed)vogelsoorten in het Maashorstgebied.
- Het opstellen van beleidsplannen en aanbevelingen ten behoeve van Gemeentes en Overheden om zodoende voor de belangen van de natuur en in het bijzonder de vogels op te komen.
- Ten behoeve van de Kinderboerderij, het I.V.N. - Uden en Vogelwacht Uden het exploiteren en onderhouden van het gezamenlijke onderkomen, de Groenhoeve.
- Het plaatsen van schuil- en observatiehutten.
- Het deelnemen aan het V.L.U. (Vrijwillig Landschapsbeheer Uden). Een en ander in samenwerking met het I.V.N., afdeling Uden.
- Het uitgeven van een eigen verenigingsblad, "Het Bruujssel".

* **Verder werkt Vogelwacht Uden e.o. samen met provinciale en landelijke organisaties op het gebied van:**

- Inventarisaties, zoals het B.M.P. (Broedvogel Monitoring Project), wintervogeltellingen en de vogeltrek-teldag.
- Het ringen en registreren van o.a. stootvogels, kerkuilen en zangvogels.
- Controle op de naleving van de Vogelwet.

* **Lidmaatschap en inschrijving:**

- De jaarcontributie bedraagt fl. 30,= per persoon.
- Gezinsleden betalen fl. 12,50
- Het éénmalig inschrijfgeld bedraagt fl. 5,=
- Per gezin ontvangt men ieder kwartaal "Het Bruujssel".

* **Voor inlichtingen en lidmaatschap:**

- Secretariaat : Liesbeth Verkaar, Oliemolenstraat 53 - 5402 LH UDEN,
Telefoon : 0413-265397

VOGELWACHT UDEN E.O.

- Voorzitter (a.i.)** : Jan-Willem Hermans
Broekmorgen 28, Uden
Tel.: 0413-269804
- Secretaris** : Liesbeth Verkaar
Oliemolenstraat 53, Uden
Tel.: 0413-265397
- Penningmeester** : Jeroen van Vliet
Van den Waarsenburglaan 13, Gerwen (Nuenen)
Tel.: 040-2831405
- Bestuursleden** : Esther Maas, Marc Poulussen en Peter van de Braak.
- Bank** : ABN-AMRO Uden rek.nr.: 60.99.68.254

"HET BRUUIJSEL"

- Redactie** : Margreet Hoefnagels, Anita van den Acker,
Jan-Willem Hermans, John Hermans, Aad van Toor,
Don-Alexander van Bergen en Peter Noy.
- Typewerk + Copy** : Anita van den Acker
Raam 523, Uden
Tel.: 0413-253151
E-mail: A.v.d.Acker@boschmedicentrum.nl
- Eindredactie + Copy** : Peter Noy
Eikenwal 186, Uden
Tel.: 0413-251691
E-mail: pknoy@worldonline.nl
- Verspreiding** : Wim Hoefs en Theo Thijssen.

"HET BRUUIJSEL" verschijnt 4x per jaar in een oplage van 135 exemplaren

---

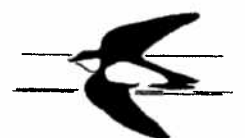
- Clubgebouw** : De Groenhoeve
Artillerieweg 3 (bij Kinderboerderij)
Tel.: 0413-250047

We zien niet graag dat iemand gedeeltes van dit blad gebruikt, voordat we daar toestemming voor hebben gegeven. Men dient dan wel het Bruuijsel als bron te vermelden.

Het Bruijsel, nummer 3, 2000

Colofon	Redactie	1
Inhoudsopgave	Redactie	2
Mededelingen Redactie	Margreet Hoefnagels	3
Mededelingen Bestuur	Jan-Willem Hermans	4
Wetenswaardigheden	John Hermans	5
Bijzondere Waarnemingen	Peter van de Braak	8
Vogel onder de loep ... de Vogeltrek	Peter Noy	9
Impressie van een dagje in 't veld	William v.d. Velden	10
Jaarprogramma V.L.U. 2000-2001	Willem Peters	11
Herintroductie van de Vale Gier	Joop Bergsma	12
Excursie naar de Strabrechtse Heide	Liesbeth Verkaar	15
Zomaar een dag	Jan-Willem Hermans	16
Publiekswandeling 10 september 2000	Peter Noy	17
Vogelwacht-Winkel	Aad van Toor	18
Advertenties	Bestuur	20

Mededelingen Redactie

Eind september, alles is nog groen in mijn tuin met hier en daar wat bruine randjes. De gehandicapte merel is sinds een paar dagen niet meer op komen dagen. Zou hij het niet gered hebben of heeft hij zijn groei-achterstand opeens ingelopen?? Maanden heeft hij schichtig rondgehipt, roepend om zijn moeder. Hij had grijze punten aan zijn vleugels, vloog niet verder dan van de tuintafel naar de stoel en dan op de grond. Om dan snel weer tussen het groen te verdwijnen. Nu is hij weg. Misschien met een groep trekkers mee? Want opeens hoor je dat de herfst begonnen is. Dus gaan we de zomer afsluiten met allerlei verhalen en wetenswaardigheden van de afgelopen maanden. We krijgen een paar impressies van zomaar een dagje in het veld. Wat komt een oplettende genietende vogelaar dan tegen? Vraag het maar aan Jan-Willem of aan de mensen van de stootvogelwerkgroep. Joop Bergsma heeft een verhaal over de vale gier, die misschien geherintroduceerd wordt op Texel. Dat sluit mooi aan bij al die gieren die afgelopen zomer al in ons land te bewonderen waren. We hebben in de kranten en op teevée de telescopen gericht zien staan op de monniksgier, de lammergier en de vale gier. Nog een andere dwaalgast was de zwarte ooievaar die op de Biesthoek in Volkel een paar dagen gelogeed heeft. Daartegenover staat het verslag van Peter Noy over de drukbezochte publiekswandeling van 10 september jl. en het reisverslag van de excursie naar de Strabrechtse Heide door Liesbeth Verkaar. Dan hebben we nog de vaste rubrieken: de Mededelingen van het Bestuur door Jan-Willem Hermans. Peter Noy neemt de vogeltrek onder de loep en John Hermans heeft wat wetenswaardigheden over de witstaartkievit. Peter van de Braak vertelt iets over de inventarisatie op de Maashorst en zet even de bijzondere waarnemingen voor ons op een rij. Aansluitend vind je een stuk over de vaste telpost op de Brobbelbies. Vergeet de Vogelwacht-winkel van Aad van toor niet. Misschien heeft hij ook wel cadeautjes voor de piep-jonge vogelaartjes in de dop, zoals voor zoon Tom van der Wijst van ons redactielid Anita van den Acker en lid Theo van der Wijst, die op 15 juli 2000 geboren is. Proficiat kersverse ouders, namens de redactie.

Margreet Hoefnagels

Mededelingen Bestuur

In memoriam ... Marie de Jong

Onverwachts is in de leeftijd van 77 jaar Marie overleden. Op 12 augustus jl. is Marie begraven in Vorstenbosch. Ons medeleven gaat uit naar familie en vrienden, met name naar Piet die Marie node zal missen. Marie en Piet deden het de laatste tijd noodgedwongen wat rustiger aan bij de Vogelwacht. Een paar jaar geleden waren ze bij elke excursie present. Marie waakte als een bezorgde moeder over ons. Ook bij enkele waddenexcursie's waren Marie en Piet aanwezig. Ondanks Marie's handicap verbaasde ons allen haar wil en doorzettinsvermogen. Ze liepen beiden als een kievit. Helaas we worden ouder en met de jaren gaan de scharnieren stroever en stroever. De laatste jaren volgden Piet en Marie de Vogelwacht middels ons clubblad en moesten we hun gezelschap missen. Iets wat Piet nu ook helaas moet missen. Sterkte Piet en tevens ook de familie.

Bestuurssamenstelling

In de ledenvergadering van 20 juni 2000 zijn een aantal bestuursfunctie's gewijzigd. Peter Wienbelt is wegens privé-omstandigheden gestopt met het voorzitterschap. Jan-Willem Hermans heeft deze taak op zich genomen. Liesbeth Verkaar heeft het secretariaat van Jan-Willem overgenomen. In de ledenvergadering van 3 oktober 2000 heeft Esther Maas te kennen gegeven dat ze bestuurslid wil worden. Dat wil zeggen dat we nu gelukkig weer op sterkte zijn. Peter bij deze nog bedankt voor het vele werk wat je als voorzitter geleverd hebt. Esther succes gewenst!!

Nieuwe leden

Ook nu weer zijn enkele nieuwe leden te verwelkomen. Dit zijn de volgende personen: Huub van Boxmeer, Alexander Vesters, Jolanda Rutten en Carel de Vink. We hopen dat jullie snel de weg binnen de club weten te vinden.

Nestkasten

In ons vorige blad hebben we een oproep geplaatst voor een coördinator voor de werkgroep nestkasten. Helaas heeft nog niemand geïnformeerd naar deze boeiende functie binnen onze club. Het moet toch mogelijk zijn dat binnen de club van zo'n 140 leden één persoon te vinden is die deze werkgroep weer tot leven kan brengen. Informeer eens bij het bestuur.

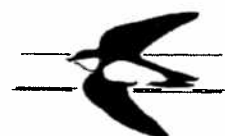
Jaarprogramma 2001

Het bestuur is bezig met het opstellen van het totaalprogramma voor het komende jaar. Indien iemand tips heeft over b.v. leuke excursie's, lezingen e.d. horen wij dit graag. Neem dan contact op met Liesbeth Verkaar.

Website IVN-Uden

Sinds 25 maart dit jaar beschikt het IVN-Uden over een eigen web-site op het internet. Onder het volgende adres is deze site te vinden: <http://home.wanadoo.nl/ivn.uden> Het is een boeiende site, waarin veel te zien is over de natuur in onze omgeving. Ook onze gezamenlijke Biesbosch-excursie kan je terug vinden op deze site. De moeite waard!

Jan-Willem Hermans

Wetenswaardigheden ...

Voortplanting

De meeste diersoorten bestaan ter voortplanting uit twee geslachten, die we bij onszelf *mannen* en *vrouwen* noemen. Gek genoeg zijn dat er over het algemeen bij benadering evenveel, welke soort je ook bekijkt. Van de honderd mensenkinderen die worden geboren, zijn er bijvoorbeeld gemiddeld 51,3 jongetjes op elke 48,7 meisjes. Maar omdat er meer jongetjes dan meisjes doodgaan, heeft dat verschil zich over het algemeen "uitgemiddeld" tegen de tijd dat ze de voortplantings-gerechtigde leeftijd hebben bereikt. Maar de uitzonderingen bevestigen de regel. De sekse-allocatie, d.w.z. de verhouding tussen mannelijke en vrouwelijke torenvalkkuikens in een nest, bleek afhankelijk van de periode waarin de eieren werden gelegd. De torenvalk broedt van april tot in juli. Uit de door veldbiologen verzamelde gegevens kwam duidelijk naar voren dat broedsels in het voorjaar significant meer mannetjes telden dan in de zomermaanden. De verklaring daarvoor is waarschijnlijk gelegen in het feit dat vroeg geboren mannetjes het volgend voorjaar al kunnen paren. Mannetjes die later in het seizoen worden geboren, moeten een jaartje overslaan en lopen dus meer risico om het loodje te leggen voordat ze zich kunnen voortplanten.

Bron: De Gelderlander, woensdag 27-9-2000

Belgische kerkuil

Tijdens een controle op 29-5-2000 in de kast bij Leo Roovers vonden we een volwassen kerkuil met een Belgische ring om. Inmiddels hebben we van het vogeltrekstation de melding teruggekregen. Het betrof hier een kerkuil die als nestjong is geringd op 14-6-1999 in St. Jozef Olen (in de buurt van Antwerpen). Daarmee heeft de kerkuil een afstand afgelegd van 78 km en is hij/zij in ieder geval ouder dan 350 dagen. De kerkuil heeft hier met succes een broedsel van vier jongen grootgebracht. Zoals je hierbij weer ziet is een kerkuil binnen het jaar in staat om volwassen te zijn en zich voort te planten. Ook bij Kees Nikkelen in Odiliapeel vonden we een kerkuil met een ring om. Deze was het jaar daarvoor geringd door ons in de kerk in Volkel.

Bron: Vogeltrekstation Heteren, Uilengroep Vogelwacht Uden

Afname en toename

SOVON is op dit moment bezig met een landelijke telling van onze broedvogels (ook wij doen hieraan mee). Uit de eerste resultaten blijkt dat de watersnip en de patrijs een duidelijke afname vertonen. Bosvogels doen het daarentegen steeds beter. Ouder wordende bossen en het laten liggen van dood hout zorgen ervoor dat het de bosvogels beter gaat. Soorten als appelvink, boomklever en kleine bonte specht vertonen een duidelijke toename. Ook bij ons in de Maashorst vind je tegenwoordig de boomklever en de kleine bonte specht.

Bron: Persbericht, SOVON 25 april 2000

Geen heideveld zonder klapeksters

Als broedvogel is de klapekster in Nederland haast verdwenen. Toch kan je in de herfst, winter en het voorjaar klapeksters in Nederland tegenkomen. Dit zijn Zweedse klapeksters die hier de winter doorbrengen. De meeste redelijke heidevelden herbergen nog elk jaar een klapekster. Zo ook de Maashorst waar er wel elk jaar minstens een exemplaar wordt waargenomen. Toch betekent dit dat er maar 80-100 exemplaren jaarlijks worden waargenomen. Het blijft dus een zeldzame waarneming. Ten opzichte van de jaren tachtig zie je een duidelijke afname van het aantal pleisterende klapeksters. Dit heeft waarschijnlijk te maken met het feit dat steeds meer Zweedse klapeksters in Zweden blijven overwinteren maar het SOVON toont nu aan dat er in Nederland vanaf de jaren tachtig een grote leegloop heeft plaatsgevonden in het agrarisch cultuurlandschap. Vermoedelijk is de voedselsituatie in het moderne boerenland onvoldoende om klapeksters door de winter te loodsen.

• **Bron:** SOVON-nieuws, december 1999

Zeer zeldzame Kievit in de Biesbosch

Vogelaars hebben in de Biesbosch een witstaartkievit ontdekt. Volgens Staatsbosbeheer is het de eerste keer dat de zeldzame vogel op deze plek is gesignaleerd en de vijfde keer in de afgelopen 200 jaar in Nederland. Witstaartkieviten komen in het algemeen voor tussen de Kaspische Zee en de gebieden rond het Aralmeer (Sovjet-Unie).

Bron: Brabants Dagblad, 11 augustus 2000

Feest in de Oostvaardersplassen

De eerste keer dat een paartje grote zilverreigers in Nederland broedde was in 1978 in de Oostvaardersplassen. Een jaar later volgde de kleine zilverreiger met ook een paar. De jaren daarna waren wisselend met af en toe een paar. Tot dit jaar. Dit jaar hebben er in de Oostvaardersplassen maar liefst tien paar grote en zes paar kleine zilverreigers gebroed. Voor een belangrijk gedeelte is dit te wijten aan het aanleggen van vele poelen. Hierdoor krijg je plaatsen met helder water waar veel kleine visjes in voorkomen, die de zilverreigers makkelijk als prooi kunnen buitmaken. Voorheen had je geen poelen in de Oostvaardersplassen en moesten de zilverreigers zich tevreden stellen met het troebele water van de Oostvaardersplassen. Ziehier hoe je door een kleine maatregel weer twee soorten in Nederland terugkrijgt. ("terugkrijgt" omdat we uit archieven weten dat er in het verleden op meerdere plaatsen in Nederland zilverreigers hebben gebroed)

Bron: De Telegraaf, 8 juli 2000

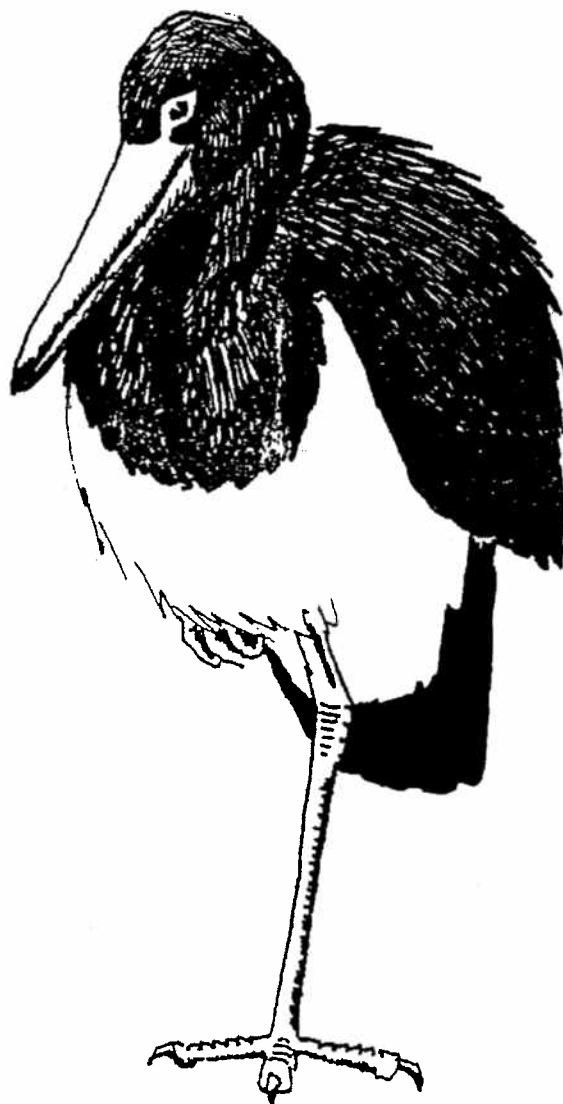
Zwarte Ooievaars in onze omgeving

1 augustus 2000: Ik lag op de bank een beetje bij te komen van de werkzaamheden van die dag. Telefoon gaat. Wim Janssen: John, heb je zin om twee zwarte ooievaars te bekijken. Ze zitten hier bij mijn zus in Volkel (Biesthoek) op een hoogspanningsmast. En of ik zin had. Meteen mijn broertje Jan-Willem gebeld en Marc (maar die nam weer eens niet af) Jan-Willem zou met kroost komen. Onderweg ernaartoe ben ik toch maar langs Marc gereden. Deze was gelukkig thuis en hij ging uiteraard meteen mee. Bij de zus van Wim aangekomen hebben we met twee telescopen zeer mooi de zwarte ooievaars kunnen waarnemen. Naderhand hebben we gelukkig nog enkele leden meer kunnen bellen die de

vogels ook hebben gezien maar het begon toen al donker te worden. Wim, nogmaals bedankt voor het doorgeven van deze bijzondere waarneming. In mijn archief is dit de tweede waarneming van zwarte ooievaars bij ons in de buurt. Op 24 juni 1994 zag ik samen met Marc een juveniele zwarte ooievaar in het vochtige gebied langs de grensweg in de Maashorst. Zwarte ooievaars broeden in uitgestrekte bosgebieden in Oost-Europa, Zweden en Duitsland. De laatste jaren zien we een toename van het aantal broedende paren. Zo broedt de soort sinds een aantal jaren in de Belgische Ardennen. De zwarte ooievaars die we in Nederland tegenkomen zijn allemaal exemplaren afkomstig uit Duitsland. Vooral in mei en in augustus heb je kans op het waarnemen van zwarte ooievaars. Onze twee zwarte ooievaars vliegen naar West-Afrika waar ze overwinteren. Ze hadden dus nog een hele weg te gaan.

John Hermans

Bijzondere Waarnemingen

Hier de bijzondere waarnemingen van mei tot en met september 2000. Opvallend zijn het aantal wespndieven die zwerfend in de Maashorst zijn gesignaleerd. Zou er in de (nabije) toekomst toch niet een koppel blijven hangen? We wachten met spanning af. Leuk was ook de waarneming van twee jonge zwarte ooievaars die op de hoogspanningsmasten tussen Volkel en Boekel mooi te zien waren. Helaas heb ik deze zelf gemist (volgende keer beter). Deze zijn gemeld door John Hermans en doorgebeld via onze vogellijn.

Tenslotte heb ik nog een vraag aan alle leden. Graag ontvang ik nog oude (bijzondere) waarnemingen van vogels in Uden en omgeving. Ik ben bezig om een database op te zetten met al deze waarnemingen.

Peter van de Braak, Inventarisatiewerkgroep,
Telefoon: 0413-253586

Bijzondere waarnemingen zijn ook te mailen;
p.w.m.vandeBRAAK@kpn.com

Datum	Aantal	Soort	Locatie	Gedrag	Waarnemer
14-mei-00	1	Wespendief	Dinther	doortrekkend	J vd Tillaart, W vd Velden
14-mei-00	1	Wespendief	Heiveld	doortrekkend	W vd Velden
19-mei-00	1	Lepelaar	Erp, Goorse bossen	foeragerend	J vd Tillaart
21-mei-00	1	Wespendief	Uden, Schaykse heide Maashorst	foeragerend	J vd Tillaart, B vd Wielen
22-mei-00	1	Grauwe Gors	Maashorst, begr. Gebied		John Hermans
22-mei-00	2	Kwartel	Mariaheide, Kregelshofstraat	foeragerend	J vd Tillaart
1-jun-00	1	Boomvalk	Volkel, Knokerdweg	foeragerend	J vd Tillaart
1-jun-00	2	Kwartel	Volkel, knokerdweg	foeragerend	J vd Tillaart
5-jun-00	1	Grauwe Gors	Maashorst, begr. Gebied		Joop Bergsma
5-jun-00	1	Brandgans	Maashorst, begr. Gebied		Joop Bergsma
5-jun-00	1	Boomvalk	Maashorst, begr. Gebied		Joop Bergsma
19-jun-00	1	Wielewaal	Mellepark, Uden		Liesbeth Verkaar
9-jul-00	1	ljsvogel	Soerendonk, 't Goor	foeragerend	J vd Tillaart, B vd Wielen
11-jul-00	1	Boomvalk	Mariaheide, Kregelshofstraat	foeragerend	G v Boxmeer, J vd Tillaart
16-jul-00	1	Boomklever	Grensweg, Uden		Seniorengroep
16-jul-00	2 + 2 pulli	Witwangstern	Soerendonk, 't Goor	foeragerend	J vd Tillaart, W vd Velden, B vd wielen
19-jul-00	1	Groenpootruiter	Erp, Goorse bossen	foeragerend	J vd Tillaart, W vd Velden
19-jul-00	3	Oeverloper	Erp, Goorse bossen	foeragerend	J vd Tillaart, W vd Velden
22-jul-00	3	Wespendief	Maashorst, telpost		John Hermans
1-aug-00	2	Zwarte Ooievaar	Volkel, Hoogspanningsmasten		John Hermans
7-aug-00	1	Wespendief	Vorstenbosch, Hoge broekstraat	doortrekkend	J vd Tillaart
20-aug-00	5	Ooievaar	Uden, div.		John Hermans
22-aug-00	1	ljsvogel	St. Oedenrode, Kienehoef	foeragerend	G v Boxmeer
28-aug-00	1	Kerkuil	Heideweg, Uden		Seniorengroep
3-sep-00	1	ljsvogel	St. Oedenrode, Dommel	foeragerend	J vd Tillaart, W vd Velden, B vd wielen
3-sep-00	1	ljsvogel	Nijnsel, Hazepuiten	foeragerend	J vd Tillaart, W vd Velden, B vd wielen
10-sep-00	2	ljsvogel	Ooypolder	foeragerend	J vd Tillaart, B vd Wielen
19-sep-00	1	kleine bonte specht	Uden, trektelepost	doortrekkend	J vd Tillaart, W vd Velden

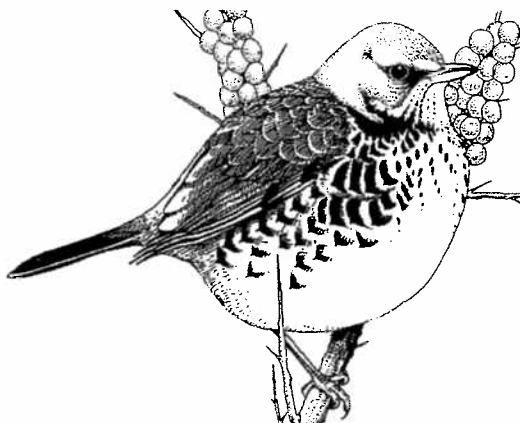
Vogel onder de loep...

De Trekvogel

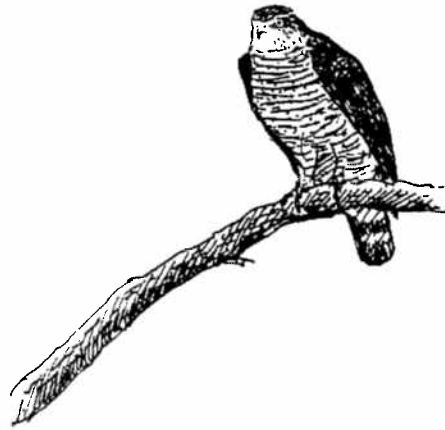
De bekende bioloog Midas Dekkers zei het laatst nog op T.V.; "Er is maar een dier dat voor zijn lol reist en dat is de mens". Voor alle andere dieren geldt dat er alleen uit bittere noodzaak de koffers zo nu en dan worden gepakt. Dit geldt uiteraard ook voor de vele vogels die nu volop aan de trek zijn. De vaak vele honderden kilometers lange reis zit vol gevaren. Allereerst is de lengte van de reis op zich al een hele onderneming, alleen de vogels met een goede conditie overleven deze. Daarnaast wordt soms, zoals door de boerenzwaluw, over woestijnen getrokken waarbij er weinig of geen voedsel onderweg te vinden is. Ook de mens is een grote bedreiging. Honderdduizenden onschadelijke trekvogels worden door jagers voor de lol neergeschoten. Het meest bekende beeld van de trek is wel de prachtige V-vormige vluchten van grote groepen ganzen. Nu zult u die alleen zien wanneer het koud wordt. Ganzen zorgen ervoor, net als de kievit, de vorstgrens net te ontlopen. Onze meeste zomergasten vertrekken wanneer de dagen korter worden en komen in het voorjaar, elk jaar rond precies dezelfde datum weer terug. De bekende spreeuw trekt ook weg en toch zien we hem het hele jaar. Dit komt doordat de Nederlandse spreeuw naar het zuiden trekt en wij in de winter bezoek krijgen van Scandinavische spreeuwen. Tenslotte zijn er ook soorten die wij alleen 's winters zien. Deze vogels, zoals de bonte kraai en de koperwieken, komen uit de barre koude in ons relatief milde klimaat overwinteren. Al met al vindt er zo rond deze tijd dus een enorme verplaatsing van vogels plaats. Voor vogelliefhebbers is de herfst dan ook een topseizoen. Vandaar ook dat we jaarlijks tijdens deze periode een van de Waddeneilanden aandoen voor een vijfdaagse excursie. Hier leest u volgende keer weer het een en ander over. Voor meer informatie kan men contact opnemen met Jan-Willem Hermans van Vogelwacht Uden, telefoon: 0413-269804.

Peter Noy

Impressie van een dagje in 't veld

Het stootvogelseizoen is in volle gang, dus een ronde maken om te kijken of alles nog oké is en kijken of we nog nieuwe nesten kunnen vinden. Eerst beginnen met wat koffie om de hersenen te stimuleren tot wat activiteit. Afgelopen week hebben we nog alle torenvalkenkasten gespiegeld, dus vandaag staan een aantal sperwers, haviken en buizerds op de planning. Bart, Frans, Jan en ondergetekende gaan op de fiets naar de Goorse bossen. Als eerste even de haviken controleren. Bij het eerste haviksnest kijkt een jong ons vanaf het nest aan. Hij/zij is het laatste overblijfsel van drie eieren. De andere jongen zijn vrij snel, na uit het ei

gekropen te zijn, omgekomen. De oorzaak hiervan is waarschijnlijk voedselgebrek, het aantal broedende haviken zit in onze regio aan de top. Je kunt dit merken aan het kleiner worden van de legsels. Dat dit jong nog leeft is mogelijk mede te danken aan het doodgaan van de broertjes en zusjes. Deze dienen voor dit laatste jong namelijk als reservevoedsel. Goed, dit jong ziet er picobello uit, nog even kijken of we ruipennen en/of plukplaatsen kunnen vinden. Met behulp van ruipennen is de leeftijd van de ouders vast te stellen. Meteen even naar een buizerdnest ongeveer 40 meter verderop. Dit nest zit zo hoog en in een erg dichte grove den (bloemkooltop) dat we deze niet kunnen spiegelen. Aan de poepspletters op de grond te zien gaat nog alles goed. Later in het seizoen zal minstens een buizerdjong er de dupe van worden dat dit nest vlak bij een haviksnest zit. Als we de andere haviksnest controleren, zien we dat alle drie de jongen net uitgekomen zijn en voorspoedig groeien. Uiteindelijk zullen alle drie deze jongen ook uitvliegen, drie jongen van drie eieren, een 100 procent score voor deze ouders dus! De prooienlijst van deze haviken laat ook veel variatie zien: veel duiven als houtduiven, holeduiven en diverse gedomesticeerde duiven (o.a. jonge postduiven van 2000). Verder o.a. ekster, gaai, zwarte kraai, eekhoorn, patrijs en grote lijster. Het is frappant dat we dit jaar nog geen nest van een sperwer in de Goorse bossen gevonden hebben. Vorig jaar waren er nog drie broedende paren. Later horen we van Jan van Diermen, dat ook in het Hurkske sprake is van een flinke afname. In de rest van het gebied is deze afname niet aanwezig. Jan heeft geen idee waar deze afname mee te maken heeft, mogelijk dat de hoge aantallen haviken hier iets mee te maken hebben, temeer omdat de afname met name in de bospercelen plaats vindt en niet in de agrarische gebieden. Als we vanuit de Goorse bossen weer richting Mariaheide fietsen komen hoog vanuit het zuiden de eerste boomvalken (30 april) van dit jaar aanvliegen. Over een paar weken eens kijken of we weer een aantal van de boomvalknesten kunnen vinden. Onderweg naar huis nog wat buizerd- en sperwernesten gecontroleerd. Alles ziet er gelukkig normaal uit.

Wilt u ook wat meer te weten komen over stootvogels of wilt u gewoon een keertje meelopen, meldt u dan aan bij Piet van der Voort, coördinator werkgroep Stootvogels (telefoon: 0413-263292).

William van der Velden

Jaarprogramma V.L.U. 2000-2001

Vrijwillig Landschapsbeheer Uden (VLU) ; 10x actief!

De werkgroep VLU houdt zich bezig met aanleg, herstel en onderhoud van kleine landschapselementen, zoals houtsingels, poelen en knotwilgen. De VLU heeft voor het werkseizoen 2000-2001 een dialezing, tien werkdagen en een

excursie gepland. Er zullen tijdens deze tien werkdagen diverse beheerswerkzaamheden worden uitgevoerd aan/bij verschillende soorten kleine landschapselementen op Bedaf, Leijgraaf, Wijstgronden en Hengstheuvel. Wellicht zit er ook iets bij voor u!

Werkdagen vrijwillig landschapsbeheer; bezig zijn in de natuur!

De werkdagen worden altijd op zaterdagochtend gehouden. Ze beginnen om 9.00 uur en worden afgerond om ongeveer 12.00 uur. Om 10.30 uur wordt er altijd een koffiepauze ingelast. De vrijwilligers dienen zelf voor gepaste kleding en het juiste schoeisel te zorgen. De VLU zorgt voor gereedschap, koffie en het afsluiten van aanvullende verzekeringen. De werkdagen zijn zowel inspannend als ontspannend en heel gezellig. Wie weet vindt u het ook leuk!

Programma 2000-2001; graven, snoeien, planten, knotten, struinen en maaien!

Het programma van de werkgroep VLU voor het werkseizoen 2000-2001 ziet er als volgt uit (onder voorbehoud!):

Nr.	Werkzaamheden	Plaats	Dag	Tijd
--	Jaarvergadering/Dialezing	Groenhoeve	12-09-2000	19.00
01	Herstel/graven Bosven	Karlingerweg	23-09-2000	9.00
02	Herstel/graven Poel	Uden	21-10-2000	9.00
--	Opening seizoen Noord-Brabant	Waalre	28-10-2000	9.00
03	Terugzetten elzensingel	Leijgraaf	18-11-2000	9.00
04	Knotten wilgen	Annabos	09-12-2000	9.00
--	Knotten wilgen	Patrijsweg	27-12-2000	10.00
05	Knotten wilgen	Kooldert	30-12-2000	9.00
06	Terugzetten singel	Kooldert	13-01-2001	9.00
07	Terugzetten eikenhaag	Hooistraat	17-02-2001	9.00
08	Verwijderen opslag heide	Duinen	10-03-2001	9.00
--	Assisteren Boomplantdag	Uden e.o.	21-03-2001	9.00
--	Wandel/Fiets-excursie KLE	Uden e.o.	15-04-2001	10.30
09	Knippen/Maaien kersenboomgaard	Patrijsweg	02-06-2001	9.00
--	Maaien en snoeien voortuin	Groenhoeve	13-08-2001	19.00
--	Knippen/Maaien kersenboomgaard	Patrijsweg	25-08-2001	9.00

Wellicht tot ziens op een of meerdere werkdagen!!

Contactpersoon werkgroep VLU (voor meer informatie)

Willem Peters, Ploegdrijverke 12 te Uden → 0413-252529

Herintroductie van de Vale Gier

Vlak voor onze vakantie las ik in het tijdschrift 'Vogels' van mei/juni een kort artikeltje over een herintroductie-programma van de Franse Vale Gier in het gebied van de Cevennen en omgeving. Wij waren toch al van plan om met vakantie naar centraal Frankrijk te gaan. Mijn nieuwsgierigheid was geprikkeld en ik had nog nooit eerder Vale Gieren gezien. Daarom hebben we, omstreeks half juni, onze 'tenten opgeslagen' op een rustige boeren-camping in het dorpje Nant aan de voet van de Causse Noir (een aanrader!). Direct op onze eerste trektocht over de Causse hadden we het geluk om zeven gieren op een hoogte van ca 30 m recht over ons heen te zien zweven. Dat maakt wel even indruk: een kolossale vogel, zo'n 10 kilogram zwaar, met een spanwijdte tot 2.70 meter! Vooral ook de sterk gevingerde handvleugels vond ik opvallend en erg fraai. Zo laag hebben we de 'Vautour Fauve', zoals de fransen hem noemen, ook niet weer over zien komen.

Het gebied van de Causses grenst aan het Parc National Des Cevennes, een natuurpark met een oppervlakte van ruim 92.000 ha. Hoewel de direct aangrenzende zone (zône périphérique) geen wettelijk beschermde status geniet, worden hier lokaal allerlei beschermende maatregelen getroffen die de functie van het natuurpark ondersteunen. Deze bufferzone beslaat nog eens een oppervlakte van 236.000 ha. Zuidelijk van het Centraal Massief en omgeven door de granieten uitlopers van de Cevennen liggen de Causses. Dit zijn hoge kalkstenen plateaus (gemiddelde hoogte 1000 m !) die oorspronkelijk tot de aller armste gebieden van Frankrijk behoren. Op deze hoogvlaktes lopen grote kudden schapen vrij rond. Het leven op de Causses is hard, vele gemeentes tellen nog geen twee inwoners per km². Het gebied is erg droog. Er valt weliswaar voldoende water, maar dat sijpelt meteen door de poreuze kalksteen en verdwijnt. 's Winters is het klimaat er bar terwijl 's zomers de hitte er bijna niet te verdragen is. Het gebied van de Causses wordt doorsneden door diepe en zeer steile kloofdal, de

zogenaamde gorges. Deze franse 'canyons' zijn lintvormige inzinkingen in de kalksteen lagen, die ontstaan zijn door insnijdingen van de rivieren. De bekendste is wel de Gorge du Tarn. Deze gorges zijn zeer diep en de wanden erg steil en vol kloven en grotten. Het gebied bood ideale levensomstandigheden aan de aldaar levende gieren. Wat hebben gieren nodig: rotsen om hun nest op te bouwen, een rijk voedselaanbod en een landschap met voldoende thermische winden om te kunnen zweven. Het aas van dode trekdieren en schapen verschafte hun ruim voldoende voedsel. De opstijgende warme lucht uit de gorges zorgde voor de benodigde stijgwinden waarop ze urenlang konden zweven en rondcirkelen in hun domein. Bovendien zorgden de steile rotswanden voor een ideale nest- en schuilgelegenheid.

Toch was de laatste Vale Gier in 1940 verdwenen! De leefvoorwaarden voor de vogels waren in de loop der jaren aanzienlijk verslechterd. Hiervoor zijn een aantal oorzaken aan te wijzen. De bewoners fokten hier veel trekdieren zoals ossen, muilezels en paarden. Door mechanisatie en modernisering van de landbouw waren al deze trekdieren overbodig geworden en kwam dus ook hun aas niet meer beschikbaar. Wolven, vossen en andere zg. 'schadelijke' dieren werden massaal vergiftigd. De gieren werden, als aaseters, hier indirect het slachtoffer van. Ook werden de gieren op grote schaal geschoten, voor de 'sport' of om ze op te zetten als trofee.

Een andere belangrijke reden was de ontdekking van de microben. Men ontdekte het gevaar van verontreiniging van drinkwater door dode dieren. Door wettelijke hygiënische maatregelen werd men verplicht om alle dode dieren te begraven of af te voeren.

Al in de jaren dertig maakten veel natuurbeschermers zich zorgen over het afnemen van het gierenbestand. Omstreeks 1960 werd er begonnen met een doelgericht natuurbeschermings-beleid dat later door de staat en de maatschappij werd geadopteerd. Maar het is vooral aan de vastberadenheid van een kleine groep ornithologen te danken dat het idee om de gieren in dit gebied te herintroduceren is aanvaard en doorgezet. Tussen 1970 en 1985 konden in de Gorge de la Jonte, dank zij Frans Spaanse samenwerking, 76 Vale Gieren in speciaal daarvoor geconstrueerde volièeres worden geplaatst. Het waren allemaal vogels die illegaal gevangen of uit het nest waren gehaald of verwond waren geweest. De eerste poging, in juli 1971, om vier jonge, uit Spanje afkomstige gieren, los te laten mislukte compleet: de vogels gingen dood of verdwenen gewoon. Daarna besloot men om te zorgen voor een evenwichtige bevolking van gevangen dieren, met voldoende volwassen exemplaren die zich in het gebied thuis voelden. Ook heeft men het gedrag van de vogels uitvoerig bestudeerd. Na jarenlange verzorging werden de eerste vijf gierenparen in december 1981 losgelaten. Zes gieren slaagden er in om zich te groeperen, twee anderen zijn verdwenen, één verongelukte op een elektriciteitskabel en de laatste was te tam en moest worden teruggehaald. In mei 1982 werd de eerste Vale Gier van de gorges in vrijheid geboren. Tot 1983 werden verschillende malen nieuwe vogels losgelaten, waardoor het oorspronkelijke groepje zich kon uitbreiden. In 1999 telde de kolonie al 320 exemplaren, waarvan er 70 paartjes nestelden. Jaarlijks worden er zo'n 40 jongen geboren. Als de kuikens 60 tot 80 dagen oud zijn worden ze geringd. Dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan, je hebt er een complete bergbeklimmers-uitrusting voor nodig. Elke vogel draagt aan één poot een metalen ring van het museum en aan de andere poot een serie gekleurde ringen. Het hele jaar door worden alle geringde vogels gevolgd, op het moment dat ze in de kadaverkuil, het nest of waar dan ook neerstrijken. Ook de verplaatsingen buiten het gebied worden gemeld. Een aantal vogels blijft permanent op hun geboortegrond en een aantal vertrekt naar elders. Een gevaar voor de gieren vormen de hoogspanningsleidingen. De eerste tien jaar werden hierdoor 27 vogels gedood. De elektriciteitsmaatschappij heeft later speciale voorzieningen aan de draden getroffen waardoor de vogels worden afgeschrikt.

De herintroductie van de Vale Gier in Frankrijk is dus erg succesvol gebleken. Om er voor te zorgen dat deze vogels over voldoende voedsel konden beschikken was het ook noodzakelijk om een voedselprogramma op te zetten. Gieren zijn nu eenmaal uitsluitend aaseters. De hoeveelheid aas die door een normale dood van de kudde beschikbaar komt is voldoende voor een kolonie van enkele honderden vogels. De dode dieren moeten echter wettelijk worden opgeruimd. Het voeren gebeurt daarom door middel van een centrale

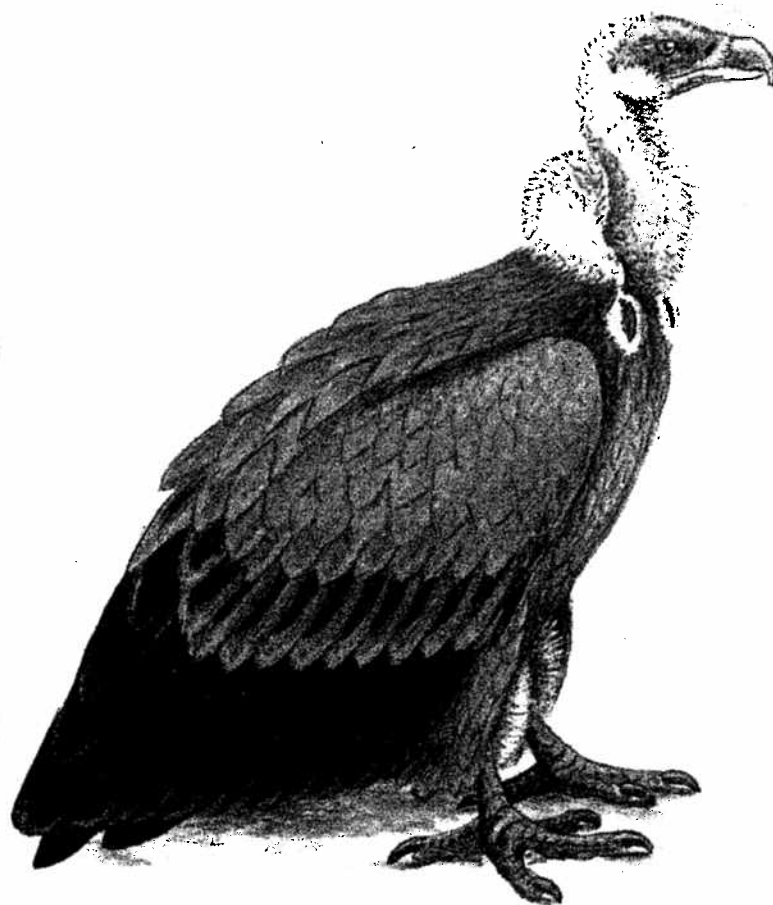

kadaverkuil. Het nadeel van dit systeem is echter dat de gieren op dezelfde plaats blijven hangen. Om verspreiding van de kolonie te bevorderen gaat men langzamerhand in de nabijheid van de veehouderijen kleinere kadaverkuilen inrichten.

Misschien nog aardig om te vermelden dat Vale Gieren tot in de 14^e eeuw tot in zuid Duitsland hebben gebroed. Ook aardig om te weten is dat men heeft vastgesteld dat de vogels op een hoogte van ruim 3½ km een prooi van 30 cm groot kunnen ontdekken! Niet alleen in Frankrijk, maar ook in andere Europese landen worden herintroductie-programma's opgezet, voederprogramma's georganiseerd. Dank zij al deze maatregelen kan deze fraaie roofvogel in onze moderne samenleving behouden blijven. Voor meer informatie over de Vale Gier kun je een bezoek brengen aan het informatiecentrum 'Maison des Vautours' bij het plaatsje Le Truel in de Gorges de la Jonte. Naast een binnen-expositie (met live videobeelden) heeft men buiten op het terras een aantal telescopen opgesteld waarmee je de vogels, hoog boven op de rotswand, kunt bewonderen. Een beter zicht op de gieren krijg je, als je geluk hebt, tijdens een trektocht over de uitgestrekte en ook floristisch zeer interessante causses.

Joop Bergsma

Noot Redactie: Afgelopen zomer zijn zowel de Vale Gier, Monniksgier als de Lammergier gesignaleerd!

Excursie naar de Strabrechtse Heide

Op zondag 24 september jl. vertrokken we, zoals gebruikelijk met onze excursies, om acht uur. We waren met acht personen, dus we konden mooi in twee auto's. Ik had het genoeg om met zeven mannen op stap te mogen, maar dat ben ik inmiddels wel gewend bij de Vogelwacht. De reis ging via de Middenpeelweg, Deurne en Lierop. Na een uurtje bereikten we ons doel.

De Strabrechtse heide ligt tussen Geldrop, Mierlo, Lierop, Someren en Heeze. Het is het grootste aaneengesloten heidegebied van Noord-Brabant. De oppervlakte is 1.630 hectare en het is eigendom van Staatsbosbeheer. Het is een uitgestrekt deels vochtig heidegebied op zandgrond. Op de heide staan af en toe solitaire dennen en eiken. Als een grove den alleen staat wordt die ook wel vliegden genoemd. In het oostelijk deel bij Lierop ligt het Beuven. Het is pas nog uitgebaggerd en er broeden zwarte sterns. Ook worden hier de kraanvogel, de klapekster, de roodpootvalk en verschillende andere stootvogels waargenomen. Dit kan allemaal vanuit de observatiehut die aan het Beuven staat. Er ligt een vogellogboek met alle waarnemingen van de laatste weken netjes op datum en tijd opgeschreven.

Het was een mooie ochtend en ik was blij dat de lange zomer weer voorbij was, want wandelen met mensen waar ik nog veel van kan leren vind ik nog steeds geweldig. Zomers valt er toch maar weinig te vogelen. Je ziet ze bijna niet en je hoort ze niet. We hadden de telescoop bij ons dus konden we af en toe de vogels mooi dichtbij halen. We liepen we door stukken bos, maar meestal over de open heide. Toen we bij de observatiehut kwamen, viel het wel een beetje tegen. Er zaten erg weinig vogels, dus na een half uurtje liepen we maar weer verder. Wat we wel waargenomen hebben zijn veel stootvogels. Het leek wel een stootvogelexcursie. Eerst de bruine kiekendief met zijn mooie flapvleugels. Daarna de buizerd, de torenvalk en bij het Beuven zat een havik in de boom. Helaas zat hij met zijn rug naar ons toe, maar we konden hem wel mooi in de kijker zetten. Toen zagen we boomvalken, ik heb er twee gezien, maar Jan-Willem zag er zelfs drie. Ik kon zijn bakkebaarden goed zien.

De boomvalk is één van de meest wendbare vogels en kunnen zelfs zwaluwen in de lucht grijpen. Hij jaagt ook vaak op libellen, knipt in de lucht de vleugels met zijn snavel er af en hap-slik-weg. Hij heeft lange spitse vleugels en een relatief korte staart, net als de gierzwaluw. Hij zweeft vaak met geknikte vleugels, dit in tegenstelling tot de torenvalk die met rechte vleugels zweeft. Een ander herkenningspunt is de rode anaalstreek, ook wel broek genoemd. Het mannetje en het vrouwtje zien er hetzelfde uit. Alleen het mannetje is iets kleiner. Ze trekken eind september naar tropisch Afrika, dus wat wij gezien hebben zijn trekkende boomvalken geweest die misschien wel in Skandinavië gebroed hebben.

Verder zagen we ook nog de blauwe kiekendief, toch geen alledaagse verschijning en de sperwer maakte ons rijtje compleet. Zes verschillende soorten stootvogels in één wandeling. Zo stiekem hadden we toch drie uur gewandeld en wilden er verschillende mensen naar huis. Zo gezegd, zo gedaan en we konden terug kijken op een leerzame stootvogelexcursie.

Liesbeth Verkaar

Zomaar een dag ...

Op zondag 3 september 2000, voor vogelkijken toch nog komkommertijd, hadden mijn broer en ondergetekende afgesproken om 's morgens te wandelen in de Maashorst. Buiten enkele paapjes en tapuiten hadden we niet veel bijzonders gezien. Bij het drinken van een bakje koffie in het bezoekerscentrum kwam dan ook het idee om eens op onze toen nog in te richten telpost in de Maashorst te gaan kijken naar eventuele roofvogeltrek. Het is bekend dat deze vogels voornamelijk gebruik maken van thermiek om grote afstanden af te leggen. Het was inmiddels elf uur en het zonnetje scheen behaaglijk, thermiek genoeg. Nauwelijks aangekomen op de Brobbelbies zagen we een wespendif omhoog kringelen met een sperwer in zijn of haar kielzog. De wespendif is een uitgesproken trekvogel, die overwinterd in midden Afrika. De trektijd van de wespendifen begint al in augustus, maar heeft zijn top eind augustus, begin september. Onze wespendifen trekken via Gibraltar richting Afrika, dit in tegenstelling tot de Scandinavische wespendifen, die gebruiken de Bosporus. Nauwelijks bekomen van dit mooie schouwspel zien we een visarend overkomen. Wat een geluk. Ook voor deze soort geldt dat begin september de beste tijd is om deze trekkend waar te nemen. Visarenden maken iets minder gebruik van de oversteek over de Bosporus naar Afrika, ze hebben minder thermiek nodig om grote afstanden af te leggen. Zo zie je dat in deze komkommertijd toch altijd iets te zien is. We hopen dat nog vele mooie waarnemingen gedaan worden op onze telpost in de Maashorst. O ja, thuis gekomen zag ik nog vijf ooievaars boven ons huis cirkelen!!

Jan-Willem Hermans

Publiekswandeling 10 september 2000

Zo'n 35 natuurliefhebbers hebben zich op die bewuste zondagmorgen bij het Bezoekerscentrum verzameld om van daaruit de Maashorst te verkennen. Na een korte verwelkoming door Jan-Willem Hermans werden er drie groepen gevormd met in elke groep enkele Vogelwachtleden om het publiek van tekst en uitleg te voorzien. Dat is immers ook het doel van deze wandeling: "Het publiek kennis te laten maken met onze natuur in directe omgeving". Aan de groep te zien had iedereen er duidelijk zin in en het weer was goed, misschien iets te veel bewolking. "Hierdoor missen we de -hoge trek-, misschien dat we later in de ochtend, wanneer het wat warmer wordt, meer stootvogels te zien krijgen. Zij zweven immers vaak op thermiekbellen", vertelt Jan-Willem. Na een aarzelend begin via de Hoogslabroekse weg, en Heideweg richting het Begrazingsgebied, kwam de groep van tien wandelaars steeds losser en praatte honderduit. Tussendoor naar vogels kijkend (op aanwijzing van Jan-Willem) of naar bijzondere plantjes. Bij een aantal plantensoorten weet Jan-Willem wel een of andere anekdote te vertellen. Een van de aanwezige dames kreeg enkele meeldraden in de hand geduwd. Na enige opwarmtijd hadden de meeldraden de vorm van een kurkentrekker aangenomen. Volgens onze gids duidt dit erop dat de meeldraden bij warm weer zich gemakkelijker in de grond kunnen boren, waarna weer nieuwe plantjes kunnen ontstaan. Over ontstaan gesproken ... de afgelopen maanden zijn door Staatsbosbeheer grote stukken grond afgeplagd. Deze vorm van bodemverschraling leidt nu al tot een grotere variëteit aan plantensoorten. Zaadsoorten die tientallen jaren geleden in de bodem zijn achtergebleven, zijn blijkbaar goed geconserveerd. De verrassing was groot toen op een vochtig en schraal stuk grond de smalbladige én breedbladige zonnedauw werden ontdekt. Dit vleesetende plantje, voorzien van tientallen kleverige dauwdruppels, werd door de groep, als zeer bijzonder ervaren. Even verderop ontdekte men de -zo voor dit open landschap kenmerkende- roodborsttapuit. Deze rood/zwart/bruin gekleurde vogel behoort tot een van de kensoorten van het Begrazingsgebied. Dat wil zeggen dat het, nog steeds verder ontwikkelende natuurgebied, voldoet aan de hoge eisen die de roodborsttapuit aan het biotoop stelt. Voor de natuurbeheerders een teken dat het op de goede weg is. Volgens Jan-Willem worden er nog steeds stukken grond aangekocht waardoor het natuurgebied een steeds groter aaneengesloten stiltegebied wordt waar flora en fauna zich verder kunnen ontwikkelen. "Overgangen tussen bos en grasland moeten geleidelijker worden", aldus Jan-Willem. De vogeltrek was op deze zondagmorgen nog niet goed op gang gekomen. Veel vogels werden er niet waargenomen. Waarschijnlijk is het in het Noorden niet koud genoeg, volgens een van de wandelaars. De meeste deelnemers aan publiekswandelingen van de Vogelwacht zijn over het algemeen sterk geïnteresseerd in alles wat met de natuur te maken heeft. Er worden tijdens zo'n wandeling veel vragen op de gidsen afgevuurd. Om de educatieve plichten van de Vogelwacht te vervullen is het dus gewenst dat er tijdens zo'n wandeling een aantal meer of minder ervaren leden van de Vogelwacht aanwezig zijn. Naast het gezellige, sociale karakter doet men ook een schat aan ervaring op over de ontwikkeling van het Maashorstgebied.

* Na afloop is het goed toeven in het Bezoekerscentrum waar koffie of warme chocomelk en appelgebak met slagroom de krachten weer op peil brengen. De contacten worden weer aangehaald, eventuele slappe klets uit de hoge hoed getoverd (hè, Tiny!), kortom voor iedereen een must om het eens een keer zelf te ervaren. De volgende publiekswandeling is op **zondag 12 november 2000** om 09.00 uur vanaf het Bezoekerscentrum Slabroek te Nistelrode.

Peter Noy

Vogelwacht - Winkel

Eén lid van de Vogelwacht beheert met instemming van Bestuur en leden de winkel.

Uiteraard is de beheerder niet uitsluitend de alleenverkoper. Verkoop is een verenigingsaangelegenheid, met andere woorden van alle leden. Een groot aantal leden hebben al bijgedragen aan de verkoop. Doet U ook mee?

De doelstellingen van de winkel:

- Door verkoop van boeken, kaarten, cassettes en CD's met vogelgeluiden steeds meer mensen kennis en interesse bijbrengen voor het vogelleven.
- Door verkoop van **nestkasten** de vogels helpen bij het vinden van nestelplaatsen in de broedperiode. Het is bekend dat de huidige samenleving het vinden van genoemde plaatsen in de vrije natuur zeer bemoeilijkt. De moderne woningbouw, de monocultures en mechanisatie in de landbouw vernietigen en/of verstoren de geschikte biotopen. De koolmeeskast is overigens ook geschikt voor: pimpelmees, bonte vliegenvanger, ringmus, gekraagde roodstaart, zwarte mees, kuifmees, glanskop, matkop en boomklever. De pimpelmeeskast voor zwarte mees, kuifmees, matkop en glanskop. De kasten zijn tweemaal voorzien van een groene verflaag, waardoor een lange levensduur gegarandeerd is.
- Door verkoop van voederplanken de vogels in de koude, moeilijke periode te helpen bij het vinden van voedsel.

Advies:

- Soms kan men met een probleempje zitten:
Iemand heeft iets voor u gedaan, een kennis is jarig, u heeft een lift gekregen tijdens een vogelexcursie etc. etc. U wilt graag iets terugdoen! Probeer het eens met het geven van een **nestkast**. Bijna zeker zal dit op prijs worden gesteld.

Wat biedt de Vogelwacht-winkel?

- * Vogels in Brabant . . . . . f 10,00
- * Zakboek van Peter Hayman (herkenning van vogels) . . . . . f 17,90
- * Ja, natuurlijk . . . . . f 12,50
- * Bedreigde vogels in Nederland . . . . . f 7,50
- * Eerste hulp aan dieren (prima om iets van te weten) . . . . . f 10,00
- * Vogels onder dak . . . . . f 19,95
- * De Roek, terug van weggeweest . . . . . f 2,00
- * De Lepelaar (het gaat goed met de Lepelaar in Nederland) . f 37,50
(dit boek geeft u een grote hoeveelheid informatie)
- * Wintervoeding (weten wat wel en niet goed is) . . . . . f 2,00
- * Vogellogboek . . . . . f 1,00
(een handig boekje om snel uw waarnemingen vast te leggen)

Andere artikelen:

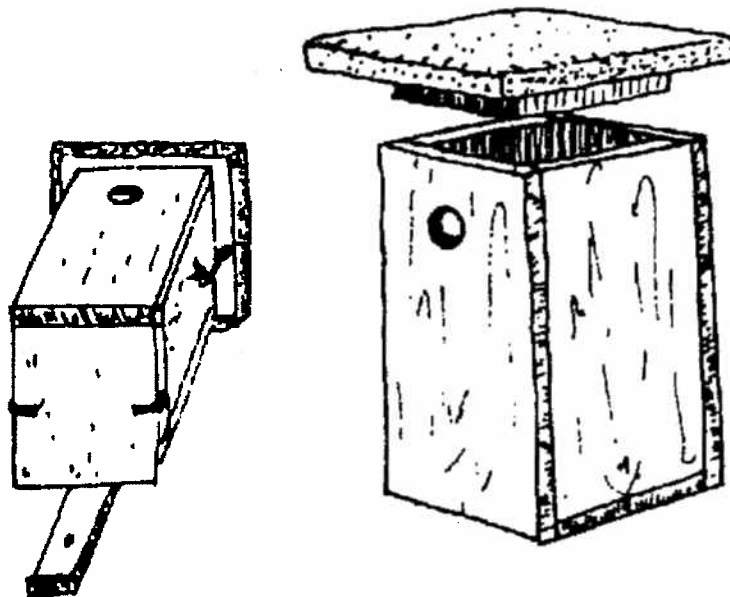
- * Nestkasten van stevig materiaal (groen geverfd) . . . . . f 10,00
Let op, het is er nu de tijd ervoor!!
- * Cassettes met vogelgeluiden (6 delen) per bandje: . . . . . f 22,50
- * CD's met vogelgeluiden (een prachtig cadeau!) . . . . . f 24,95
- * Kaarten van reigers, ijsvogels (groot formaat) . . . . . f 2,00
- * Eendenkaart . . . . . f 8,00
- * Kleine vogelwandplaten (deel 1 t/m 12) . . . . . f 12,00
- * Telefoonklappers . . . . . f 5,95
- * Vogel-raamstickers (ter voorkoming van raambotsingen) . . f 4,00
- * Vogelmobiel . . . . . f 14,90

Daarnaast verkoop en/of bemiddeling van diverse soorten verrekijkers en telescopen.

Suggesties met betrekking tot uitbreiding van het winkelassortiment zijn
bijzonder welkom.

Aad van Toor
Klaroenlaan 1 - Uden

Telefoon: 0413-264106 (voor afspraak, graag van tevoren even bellen)

snijders metaal

SPECIAALZAAK METALEN-
IJZER WAREN - GEREEDSCHAPPEN

Kapelstraat 1, 5401 EC UDEN
Telefoon: 0413 - 262780

*tweewielers
en
reparaties*

WIM DE WILT

KERKSTRAAT 4 - UDEN - TEL.262620

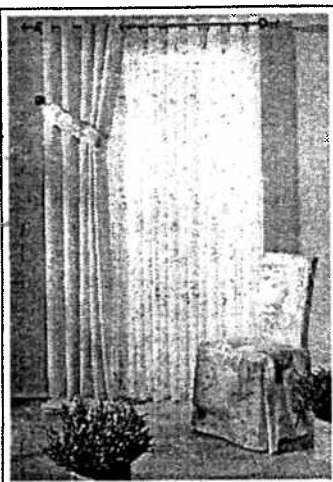
De Bruin

verzekeringen

Velmolenweg 87, 5401 HL Uden

Telefoon (0413) 330999, Telefax (0413) 253204

*Alle verzekeringen
en financiële diensten*

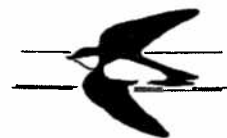

- Tapijt
- Vinyl
- Overgordijnen
- Binnenzonwering
- Behang
- Laminaat

VAN DER HELDEN

Piusplein 2
5402 EA Uden
Telefoon
0413-250510

VOOR SPORTIEVE KLEDING

W&L BRESSERS

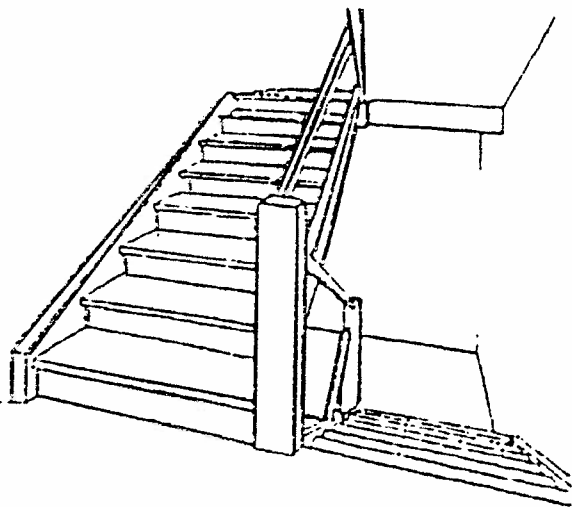
marktstraat 12 uden **mannenmode**

Th. Peters Machinale Timmerwerken

Het juiste adres voor kozijnen en trappen

Dorshout 6b
5462 GL VEGHEL

Tel.: 0413-352420
Fax.: 0413-354755

Beschermen helpt. Helpt u mee?

Want één op de vijf vogels wordt nog bedreigd!

De ooievaar is terug. Dat is natuurlijk goed nieuws. Maar zowel in Nederland als Wereldwijd groeit de Rode Lijst van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten nog steeds. Help mee, word lid en ontvang gratis een Zakgids Vogels of een Nestkast als welkomstcadeau.

Vogelbescherming
NEDERLAND

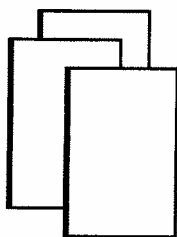
Ja, ik word lid voor f40,- per jaar (65+: f27,50) en ontvang elke 2 maanden gratis het tijdschrift VOGELS en één van de welkomstcadeaus. Hiernaast heb ik mijn keuze aangekruist.

Dhr./Mevr.

Adres:

Postcode: Plaats:

Stuur deze bon naar Antwoordnummer 1974, 3700 WB Zeist. Postzegel hoeft niet, mag wel.

boekhandel bert van der heijden

Sacramentsweg 4 • 5401 GR Uden • Tel. 0413-260907

WIJDEVEN VOF

groente & fruit - aardappelen - eieren - zuivel

Mgr. Bosstraat 3
5401 EA Uden
tel. 0413-263739
fax 0413-254361

JETTEN

FOTOGRAFIE

VOORUITSTREVENDE IN BEELD

DIGITAAL

(0413) 26 23 85 - MARKTSTRAAT 37 - 5401 GG UDEN

(0413) 33 16 67 - Veilmolenweg 169 - 5404 LC UDEN

FRANS KNOBBOUT

SLAGER

Drossaard 12, 5403 ET Uden Tel: 0413 - 267354

St. Josephplein 5
5428 GL Venhorst

BAKKER v.d. VEN

Drossaard 57
5403 ES Uden

ACTIVITEITEN WERKGROEPEN VOGELWACHT UDEN E.O.

HET BESTUUR

Het bestuur verzorgt de algehele coördinatie van de vereniging, zij stimuleert tal van activiteiten en legt contacten met derden. Tevens organiseert het bestuur de ledenactiviteiten, zoals excursies, cursussen en dia-lezingen. Genoemde activiteiten worden mede uitgevoerd door middel van een aantal werkgroepen, t.w.:

1. WERKGROEP INVENTARISATIE

De werkgroep Inventarisatie organiseert diverse vogeltellingen in de Maashorst. Genoemde inventarisaties hebben tot doel een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de vogelstand in een bepaald gebied. De verkregen informatie wordt ter beschikking gesteld aan het SOVON, Staatsbosbeheer en Gemeentes. Zij gebruiken de informatie ten behoeve van beheersplannen voor de Maashorst en de Wijstgronden.

Coördinator Peter van de Braak, tel.: 0413-253586

2. WERKGROEP OEVERZWALUWEN

Sinds 1986 heeft de Vogelwacht een kunstmatige oeverwaluwewand op de voormalige grindafgraving "Hemelrijk" te Volkel. Men houdt zich bezig met de inventarisatie en registratie van de daar broedende oeverwaluwen. Daarnaast wordt regelmatig onderhoud uitgevoerd aan de oeverwaluwewand en observatiehut. Voor geïnteresseerden heeft men een gratis brochure beschikbaar waarin alle details zijn vermeld.

Coördinator Marc Poulussen, tel.: 0413-274046

3. WERKGROEP UILEN

Het plaatsen en onderhouden van nestkasten in kerken, boerderijen en schuren is een van de belangrijkste taken van deze werkgroep. Momenteel heeft de werkgroep de beschikking over ca. 40 kerkuilenkasten, die verdeeld zijn over Uden, Volkel/Odiliapeel en Boekel/Venhorst. Daarnaast worden alle broedgegevens geregistreerd en aan de betreffende instanties doorgegeven. Het geven van advies en voorlichting behoort eveneens tot de taken.

Coördinator John Hermans, tel.: 0413-272777

4. WERKGROEP NESTKASTEN

Deze werkgroep verschaft nestgelegenheid aan vogels en dan met name holenbroeders, zoals koolmees, pimpelmees en zwarte mees, gekraagde roodstaart, vliegenvanger etc. Dit gebeurt door diverse soorten nestkasten te maken en op geschikte locaties te bevestigen. Op dit moment heeft de werkgroep het beheer over ruim tweehonderd nestkasten. Een onderdeel van de activiteiten vormt het inventariseren en administreren van alle broedgevallen.

Vacant

5. WERKGROEP STOOTVOGELS

Naast het inventariseren van een vijftal soorten stootvogels, welke in de Maashorst voorkomen, wordt aandacht besteed aan het maken en plaatsen van kasten of horsten, alsmede het controleren en registreren ervan. Verder is het doorgeven en assisteren bij het ringen van de jongen ook een taak van de groep. Het betreft hier voornamelijk de buizerd, havik, sperwer, torenvalk en boomvalk.

Coördinator Piet van der Voort, tel.: 0413-263292

6. WERKGROEP CLUBBLAD / PUBLICITEIT

Een belangrijk communicatiemiddel binnen de Vogelwacht is "Het Bruujsel". Dit clubblad wordt viermaal per jaar uitgebracht. Hierin is veel te lezen over de activiteiten binnen de vereniging, waarbij diverse leden de pen ter hand nemen om vogelverhalen met anderen te delen. Verder verzorgt de werkgroep alle publiciteit rondom de vele activiteiten die op touw worden gezet. Dit resulteert in diverse berichtgevingen in dagbladen, kabelkranten, radio en televisie.

Coördinator Peter Noy, tel.: 0413-251691

7. WERKGROEP VRIJWILLIG LANDSCHAPSBEHEER UDEN

Deze werkgroep is een gezamenlijke activiteit van het I.V.N. en Vogelwacht Uden. Zij houdt zich bezig met behoud, herstel en ontwikkeling van kleine landschapselementen in de omgeving van Uden. Hiertoe worden o.a. wilgen geknot, elzensingels teruggezet en poelen gegraven in en rond Uden. Tevens maakt het V.L.U. onderdeel uit van de Stichting Udense Kersenboomgaard. Zij onderhoudt daartoe een kersenboomgaard aan de Patrijsweg te Uden.

Coördinator Willem Peters, tel.: 0413-252529

